

gennemlevet. Vi, der sidde i denne Sal, hvor jo flere af os have haft Del i Kampen, nogle paa en, andre paa en anden Side, have jo set, hvorledes det er gaaet, hvorledes de storpoltiske Spørgsmaal spillede ind i Forhold, hvor de faktisk ikke havde noget at gøre. Vi kunne nævne Skolelærerembeders Besættelse, hvor jo de politiske Forhold meget almindelig fik en Betydning, som de ikke burde have, og naar disse Forhold fik en saadan Betydning her, hvor det kun gjaldt om at vælge Lærere til at undervise Børnene, er Faren saa meget desto større, naar man staar lige over for Spørgsmaalet om Valg af Præster. Jeg mener nu at kunne udtale, at den Maade, hvorpaa Præsteembederne ere besatte i de forløbne Tider, i stigende Grad har været præget af Hensynsfuldhed. Vi have haft Ministre, der have taget et vidtgaående Hensyn til den Trang, der har været til Stede med Hensyn til at faa Præster af den ene eller den anden Retning omkring i Søgne Landet over. Jeg anser det for at være heldigt, at Forholdene have været saa. Det er efter min Mening opnaaet ved den Indflydelse, der er øvet her fra Rigsdagens Side, og naar vi nu ere komne dertil, for at holde mig til et andet Programpunkt, som jeg nævnedes forleden Dag, at Befolkningen gennem dette Ting er naaet dertil at være betryggende repræsenteret i Regeringen, saa mener jeg, at der ikke er nogen Fare for, at vi skulde falde tilbage til, at der skal blive udøvet et urigtigt Herredømme over Befolkningen paa dette vigtige aandelige Omraade, det kirkelige Omraade, gennem den Maade, hvorpaa Regeringen optræder. Rigsdagen, specielt Folketinget, vil til enhver Tid, ligesom den har gjort i de forløbne Aar, kunne virke regulerende i denne Henseende, saa at jeg ikke kan komme til at indse, at der er nogen Nødvendighed i Øjeblikket for at gaa til det her foreliggende Forslag. For saa vidt der, som det blev antydet, skulde være Tale om at lade dette Lovforslag efter sin Gennemførelse danne Grundlaget for Indførelsen af en Kirkeforfatning, er jeg der enig i en Bemærkning, som blev gjort af det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (Holm), at dette ikke er nogen rigtig Vej at gaa, thi at indføre en Kirkeforfatning paa dette Grundlag vilde efter min Opfattelse føre bort fra Rigsdagen og derigennem ogsaa bort fra den heldige Indflydelse, som Rigsdagen paa disse Omraader har øvet. Og da nu Rigsdagen paa det kirke-

lige Omraade og specielt Folketinget har lagt for Dagen at kunne se saaledes bort fra andre politiske Forhold ved de kirkelige Spørgsmaals Ordning, som det er sket gentagne Gange, og som det navnlig skete ved Gennemførelsen af Valgmenighedsloven af 1868, ser jeg deri et yderligere Bevis for, at min Formening i den Henseende ogsaa er rigtig. Naar Talen er om at besætte de kirkelige Embeder og om, at der er vist Hensynsfuldhed og Imødekommenhed fra de paagældende Kirkeministres Side, kommer jeg til at tænke paa en ganske lille Tildragelse, som jeg erindrer fra mange Aar tilbage. Der sad den Gang en Departementschef i Kultusministeriet, en Hædersmand, som for øvrigt ikke hørte til Folkekirken, men som hørte til det reformerte kirkelige Samfund; hans Navn var Jonquière. Det blev sagt om denne Mand, at han førte en fuldstændig Konduiteliste over alle Landets Præster — maaske en saadan føres endnu, det ved jeg ikke — men i hvert Fald gjorde jeg den Erfaring, at denne Mand benyttede enhver Lejlighed, naar han traf Folk, der kunde give Oplysning om Præsterne eller Befolkningen i hver af de enkelte forskellige Distrikter, til at skaffe sig Oplysninger, og forsøgte ikke at trække Lommebogen op og gøre Notitser, for ikke at glemme det. Jeg anfører dette Træk for at illustrere min Opfattelse. Jeg tror, at det er et Bevis for, at der er gaaet frem med stor Omhu og Samvittighedsfuldhed, og at man netop derved, at Besættelsen af alle de gejstlige Embeder har ligget i Ministeriets Haand, som Tilfældet har været, efter min Mening paa den ene Side har opnaaet den virkelige Udvikling af den kirkelige Frihed, vi have haft her i Landet, og paa den anden Side endvidere undgaaet de stærke Sammenstød, der vilde være komne, hvis der ikke havde staaet en saadan Magt for oven, der kunde gribe ordnende og styrende ind, naar Sammenstød truede paa et eller andet Sted i de danske Menigheder.

Dersom den Omstændighed, at det Kirkeraad, der dannedes af en tidligere Kirkeminister, Kammerherre Scavenius, var provisorisk dannet, skulde være en Hindring for at komme til en lignende Ordning, vilde jeg beklage det. Jeg skal ikke udtale noget om, hvorvidt denne Form for Raadet var den rette, eller om den ikke hellere kunde være anderledes, men jeg vilde anse det for det hensigtsmæssigste, at der dannedes et saadant Raad, som kunde yde Vejledning saavel